

Albatrellus citrinus

Gul lammticka

Storsvampar, Basidiesvampar

Klass: Agaricomycetes, **Ordning:** Russulales, **Familj:** Albatrellaceae, **Släkte:** Albatrellus, **Art:** Albatrellus citrinus - gul lammticka Ryman **Synonymer:**

Kännetecken

En marklevande decimeterstor ticka med vit till vitgul hatt, som äldre svagt smutsbrun. Fruktkropparna är ofta sammanvuxna i täta tuvor. Foten är ljus, med citrongula fläckar och de vita, nedlöpande porerna blir gulfläckiga vid tumning. På äldre exemplar och vid torkning försvinner den gula färgen, och speciellt fot och porer blir mer orangebruna. Närmast likna arten lammticka, *A. subrubescens*, men denna har orange färg och fläckar på färska fruktkroppar, inte citrongula. *A. subrubescens* växer dessutom i en annan biototyp. Den gula lammticka är till utseende och form även lik en spenslig färticka men skiljer sig säkrast från denna art genom att sporererna är amyloida.

Utbredning och status

Den gula lammtickans utbredning och status är dåligt känd eftersom den tidigare förväxlats med lammticka, *A. subrubescens* och blev först 2003 beskriven som en egen art. I Sverige finns arten på cirka 50 kända aktuella lokaler i landet med tyngdpunkt i östra Svealand och på Gotland (2010). Det verkliga antalet lokaler i landet bedöms inte överstiga 600. Total population i landet bedöms ha minskat med mer än 30 % över de senaste 50 åren, p.g.a. att den huvudsakligen förekommer i äldre skog som avverkas och minskar i areal. För övrigt är den påträffad i Norge och Schweiz samt på Åland. Den är även rapporterad från Kina.

Ekologi

Gul lammticka bildar mykorrhiza med gran och förekommer i örtrik barrskog på kalkrik mark. Arten växer i täta grupper, gärna i häxringar, ibland med över hundra fruktkroppar. Skogsbiotopen består ofta av äldre granskog eller grandominerad barrskog med trädkontinuitet och gamla välutvecklade mossmattor. Vegetationen är vanligen av frisk lågörttyp. I fält- och bottenskiktet finns exempelvis kranshakmossa, blåsippa, stenbär, skogskovall, vårärt och skogsknipprot. Dessutom förekommer nästan alltid hassel i närheten av svamparna. Flera lokaler har tidigare varit betesskogar och har inslag av gamla träd vilka indikerar på trädkontinuitet. På växtplatserna finns ofta flera intressanta följarter, t.ex. violgubbe, grangräticka, korallfingersvampar och spindlingar av undersläktet *Phlegmacium*. På de kända lokalerna uppträder som regel fruktkroppar bara på någon enstaka till ett par platser. Varje plats rymmer troligtvis en genetiskt unik svampindivid (genet) som kan fragmenteras till flera frilevande men genetiskt identiska mycel (rameter, motsvarar IUCN:s definition av individ). Varje mycel bildar många fruktkroppar. Fruktkropparna är kortlivade, medan markmycelet kan ha en lång livslängd, flera decennier och potentiellt kan leva lika länge som mykorrhizasvampens värdräd kontinuerligt finns på platsen.

Hot

Eftersom arten växer i äldre grandominerade barrskogar med hög bonitet utgör slutavverkning det främsta hotet. Som mykorrhizasvamp överlever den sannolikt inte en förnygringshuggning då barrträdens rötter dör efter avverkningen. Äldre barrskogar med hög bonitet är en bristvara i skyddade områden i Sverige, men samtidigt försvinner dessa biotoper i snabb takt. Troligen missgynnas den även av allt för hård gallring eller plockhuggning om inte huggningen efterföljs av skogsbete. Gallring eller plockhuggning utan skogsbete i örtrika barrskogar resulterar ofta i en hög och tät vegetation, t.ex. av piprör, vilket påverkar fruktkropps bildningen negativt. Ett annat hot kan vara gödsling av skogsmark, s.k. vitaliseringsgödsling, som uppenbarligen missgynnar många mykorrhizasvampar.

Åtgärder

Lokaler med gul lammticka bör skyddas som biotopskyddsområden eller naturreservat, och lämnas för fri utveckling, alternativt plockhuggas och därefter skogsbetas. Vid en ev. plockhuggning (före skogsbete) bör uttaget främst ske av yngre och medelåldriga träd, medan äldre och gamla träd sparas. Andra former av skydd, t.ex. naturvårdsavtal och frivillig avsättning, fungerar mindre bra eftersom den gula lammtickans biotop ofta är virkesrik och har stort ekonomiskt värde för markägaren.

Litteratur

Breitenbach, J. & Kränzlin, F. 1986. Pilze der Schweiz. Band 2. Nichtblätterpilze. Verlag Mykologia, Luzern.
(BILD men under namnet *A. subrubescens*)

Gulden, G & Torkelsen, A.E. 2003. En ny norsk fåresopp (*Albatrellus citrinus*). Bleksoppen 91: 8–15.

Ryman, S., Fransson, P., Johannesson, H. & Danell, E. 2003. *Albatrellus citrinus* sp. nov. connected to *Picea abies* on lime rich soils. Mycol. Res. 107 (10): 1243–1246.

Författare

Gillis Aronsson 2005.